

Dokumentslag HSSE Verksamhetsstyrande		Dokument Rutin	
Dokumenttitel Arbets- och drifttillstånd E.ON Biofor			
Bolag E.ON Biofor Sverige AB	Dokumentansvarig Birgit Walldorf	Doknr D15-0016023	Utgåva 9.0
Process Driva och utveckla HSSE	Godkänd av Roger Jönsson	Godkänd datum 2017-10-09	
Giltigt f.r.o.m. 2015-08-07	Sekretessklass Öppen	Anläggning/Ort	

Arbets- och drifttillstånd Biofor

Syfte

Denna rutin syftar till att förebygga olycksfall och tillbud i samband med reparations-, underhålls- och byggnadsarbeten på anläggningar inom Biofor. Rutinen baseras på krav enligt den lagstiftning som finns sammanställd under "Källor" i slutet av dokumentet och följer rutiner i [Reflex](#).

Omfattning

Rutinen riktar sig till medarbetare, drift- och underhållsentreprenörer samt entreprenörer som genomför arbete i samband med reparations-, underhålls- och byggnadsarbeten i Biofors/Gasols anläggningar.

Rutinen omfattar inte hur arbetstillstånd för "Heta arbeten" och elarbeten ska utformas. För dessa områden finns separata rutiner och anvisningar, se länkar nedan under Ansvar.

Ansvar

För innehållet i rutinen ansvarar E.ON Biofor Sverige AB.

För skötsel av elanläggningar tillämpas Elsäkerhetsanvisningar, ESA.

Elarbeten ska utföras enligt [Elsäkerhetsrutiner](#). I de fall ett entreprenörsföretag anlitas som arbetar under egen elbehörighet gäller att entreprenörsföretagets rutiner för elarbete ska följas.

Om elarbete ska utföras ska detta noteras på arbetstillståndet.

Vid utförande av [Heta arbeten](#) (svetsning, skärning eller annat arbete som kan medföra gnistbildning eller uppvärmning) används arbetstillstånd enligt [BlankettHetaarbeten](#) som utfärdas av brandskyddsansvarig/gasföreståndare/tillståndsansvarig.

Om tillstånd för Heta arbeten är utfärdat ska detta markeras på arbetstillståndsblanketten samt bifogas.

Tillstånd

För reparations-, underhålls- och byggnadsarbeten som utförs inom Biofors/Gasols/Gasnäts anläggningar krävs arbetstillstånd.

Skriftligt arbetstillstånd krävs då följande arbeten ska utföras:

- arbete inom explosionsfarliga områden
- arbete på eller inuti trycksatt anordning
- arbete i tankar och andra trånga utrymmen
- arbete på utrustning/anordning med roterande maskindelar
- arbete som innebär brandrisk ([Heta arbeten](#) - svetsning, skärning mm)
- [elarbete](#) (länkad blankett används enbart av personal anställda inom E.ON)

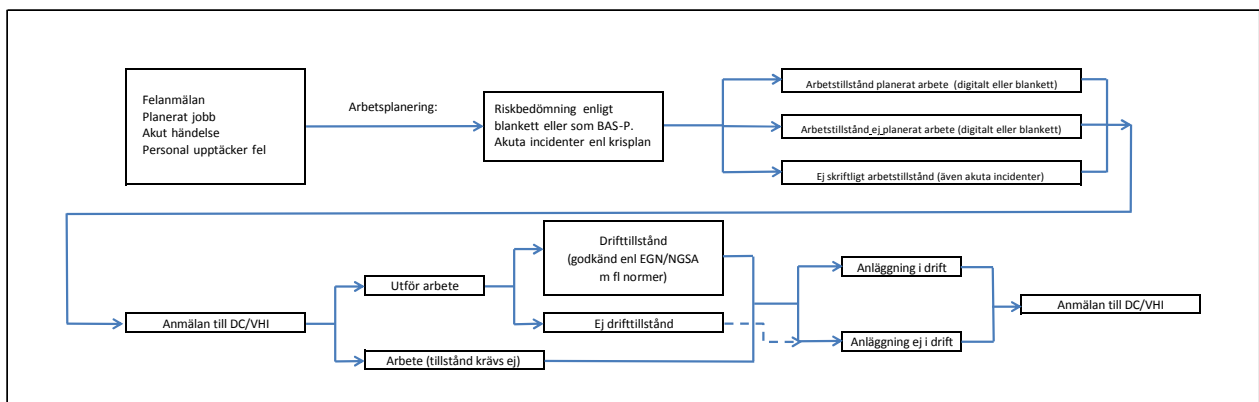
Exempel på arbetsuppgifter då skriftligt arbetstillstånd inte krävs är vid rondering, tillsyn och felsökning utan ingrepp i anläggningen. Vid arbeten där skriftligt arbetstillstånd inte krävs ska anmälan till Driftcentralen (VHI) ändå göras i samband med att man kommer till anläggningen samt vid fjärruppkoppling mot en anläggning då risk finns att driftlarm kan genereras.

Vid arbete på kundanläggningar ska respektive företags rutiner för anmälan och arbetstillstånd följas.

[Blankett för arbets- och drifttillstånd \(D15-0016090\)](#) finns i [Reflex](#).

Arbetstillståndet

Schematisk beskrivning över arbetsgången:

Roller	Ansvar
Arbetsplanerare	Person eller funktion (arbetsledning) som gör arbetsplanering utifrån följande förutsättningar: <ul style="list-style-type: none"> • felanmälan via kund/Driftcentralen/VHI, driftlarm från anläggning • planerade jobb, vilket omfattar förebyggande och avhjälpande underhåll samt service • personal upptäcker fel under utförande av arbetsuppgifter på anläggningen • akuta uppdrag som görs i enlighet med E.ON Biofors Krisplan
Arbetstillståndsansvarig	Person som utför riskbedömning och, om denna visar att det behövs, utfärdar ett arbetstillstånd
Arbetsansvarig	Person som utför arbetet som omfattas av arbetstillståndet
Drifttillståndsansvarig	Person som intygar att arbetet är avslutat enligt plan, att alla säkerhetsåtgärder är återställda, att anläggningen är klar för idrifttagning samt meddelar Driftcentralen/VHI
Driftansvarig	Person som är ansvarig för anläggningens drift
Driftövervakning	Funktion som övervakar anläggning som är i drift. För anläggningar inom Biofor åsyftas Driftcentralen i Malmö.

En person kan ha mer än en roll enligt tabellen, vilket innebär att samma person kan vara både arbetsplanerare, arbetstillståndsansvarig, arbetsansvarig, drifttillståndsansvarig samt driftansvarig.

Arbetsplanerare

Arbetsplanerare är den person eller funktion (arbetsledning) som initierar processen då ett reparations-, underhålls- och byggnadsarbete ska utföras där arbetstillstånd krävs.

Arbetsplaneraren fyller i de båda översta raderna i [Blankett för arbets- och drifttillstånd \(D15-0016090\)](#). Vid planerade arbeten på gasledningarna kan det digitala systemet som VHI/Driftcentralen har tillgång till användas. Det ska anges vem som utfärdar blanketten/AO.

Arbetstillståndsansvarig

Arbetstillståndsansvarig utför riskbedömning av det arbete som ska utföras och utfärdar skriftligt arbetstillstånd om detta krävs. Riskbedömning kan göras inom ramen för BAS-P/BAS-U:s åtaganden och/eller som en riskbedömning för den aktuella arbetsuppgiften. Om riskbedömningen resulterar i att ett skriftligt arbetstillstånd ska utfärdas görs detta med [Blankett för arbets- och drifttillstånd \(D15-0016090\)](#).

Vid planerade arbeten på gasledningarna används digitalt system som VHI/Driftcentralen har tillgång till.

Arbetstillståndsansvariga inom Biofor/Gasol/Gasnät är:

	Anläggningstyp			
	Fordonsgas	Biogas	Gasol	Kund-anläggning
Projektledare	X	X	X	-
Drift- och underhållsentreprenör	X	X	X (endast gasol-stationer, -nät)	X
Underhållsingenjör/ systemingenjör	X	X	X	-
Anläggningsansvariga/ anläggningschef	X	X	X	-
Gastekniker	-	-	X	X
Beredskapspersonal	X	X	X	X
Ansvarig enligt kundföretags rutiner	-	-	-	X

I de fall drift- och underhållsentreprenörer som anlitas av Biofor självständigt ska utföra arbeten som kräver arbetstillstånd ska det framgå av avtalet att drifts- och underhållsentreprenören själv har befogenhet att utfärda arbetstillstånd.

Ett arbetstillstånd ska utfärdas även om det är samma person som utfärdar tillståndet, utför arbetet samt driftsätter anläggningen.

Arbetstillståndsansvarig ska ha:

- Anläggningskännedom
- Kännedom om arbetsmiljö- och miljöplaner
- God kunskap om arbetsuppgiften som ska utföras
- Kunskap att upprätta en riskbedömning
- Kunskap om arbetstillståndsprocessen

Arbetsansvarig

Arbetsansvarig:

- Ansvarar för säkerheten under genomförandet av arbetet
- Ska förvissa sig om att säkerhetsåtgärderna är korrekt utförda
- Ansvarar för att arbetsplatsen är städad och återställd till normalt drifttillstånd

Arbetsansvarig ska befinna sig på eller vid arbetsplatsen. De som kan vara arbetsansvariga på Biofor/Gasol är:

	Anläggningstyp			
	Fordonsgas	Biogas	Gasol	Kund-anläggning
Projektledare	X	X	X	-
Drift- och underhållsentreprenör	X	X	X	X
Entreprenör	X	X	X	-
Underhållsingenjör/ systemingenjör	X	X	X	-
Anläggningsansvariga/ anläggningschef	X	X	X	-
Gastekniker	-	-	-	X
Beredskapspersonal	X	X	X	X

Arbetsansvarig ska ha:

- Anläggningskännedom
- Rätt kompetens för det arbete som ska utföras
- Kännedom om arbetsmiljöplan
- Kompetens att utföra egen riskbedömning före arbetets utförande
- Kunskap om arbetstillståndsprocessen

Drifttillståndansvarig

Drifttillståndansvarig intygar att arbetet är avslutat enligt plan, att alla säkerhetsåtgärder är återställda och att anläggningen är klar för idrifttagning. Drifttillståndansvarig utfärdar drifttillstånd i [Blankett för arbets- och drifttillstånd \(D15-0016090\)](#) genom att skriva under blanketten och meddela berörda. Vid planerade arbeten på driftsatta gasledningar används det digitala systemet som VHI/Driftcentralen har tillgång till.

Drifttillståndansvarig meddelar VHI/Driftcentralen när anläggningen lämnas.

Drifttillståndansvariga på Biofor/Gasol/Gasnät är:

	Anläggningstyp			
	Fordonsgas	Biogas	Gasol	Kund-anläggning
Projektledare	X	(X)	(X)	-
Drift- och underhållsentreprenör	X	X	X	-
Underhållsingenjör/systemingenjör	X	X	X	-
Anläggningsansvariga/anläggningschef	X	X	X	-
Gastekniker	-	-	-	X
Beredskapspersonal	X	X	X	X
Ansvarig enligt kundföretags rutiner	-	-	X	X

Drifttillståndansvarig ska ha

- Anläggningskännedom
- Rätt kompetens för det arbete som ska utföras
- Kännedom om arbetsmiljöplan
- Kompetens att utföra egen riskbedömning före arbetets utförande
- Kunskap om arbetstillståndsprocessen

Driftansvarig och driftövervakning

	Anläggningstyp			
	Fordonsgas	Biogas	Gasol	Kund-anläggning
Driftansvarig	Anläggningsansvarig	Anläggningsansvarig	Chef gasol-anläggningar	Kund
	Underhållsingenjör/systemingenjör	-	-	-
Driftövervakning	VHI/DC	VHI/DC (ej Norrköping)	VHI/DC respektive Kontrollrum Gasol-terminalen	Kund

Chefers och anläggningsansvarigas ansvar och befogenheter framgår av respektive uppdrags-/rollbeskrivning.

Driftövervakning av anläggningar i drift görs av VHI/Driftcentralen E.ON Energidistribution AB. Personal som övervakar Biofors anläggningar ska ha kompetens enligt utbildningsmatris Biofor.

Vad ett arbetstillstånd ska innehålla

Beskrivningarna i arbetstillstånden varierar mellan olika anläggningstyper beroende på deras storlek och komplexitet men tillståndet ska minst innehålla:

- Löpnummer eller annan identifikation, exempelvis anläggnings-ID och datum
- Arbetstillståndsansvarig
- Arbetsansvarig, namn och telefon
- Anläggning, objekt, komponent i klartext
- Riskbedömning
- Entydig beskrivning av utförda säkerhetsåtgärder i den ordning de skall utföras och återställas. Ventilomställningar, kontroller, trycksatt/trycklös, gasfri/inertiserad mm
- Tydlig arbetsbeskrivning
- Utförd återställning av säkerhetsåtgärder

Säkerhetsåtgärder ska:

- Utgöra tillförlitlig barriär mellan arbetstagaren och eventuell fara
- Planeras och utföras av personal med god kompetens för uppgiften
- Beskrivas tydligt i arbetstillståndet med vedertagen terminologi
- Tillsä uttrycks tydligt från alla håll förebyggs, dvs görs trycklöst och avgasas
- Förebygga trycksättning genom stängning av dubbla ventiler (där det är möjligt) vid arbete på gasledning/anläggning

Blockering på skärm eller avlägsnande av manöverspänning godtas inte som säkerhetsåtgärd. Arbetstillståndsansvarig och arbetsansvarig signerar med namn, företag och datum. Genom att arbetsansvarig signerar arbetstillståndet intygas att denne tagit del av såväl riskbedömningen för uppdraget som arbetsbeskrivningen.

När uppdraget är slutfört och alla säkerhetsåtgärder är återställda kan anläggningen återgå till driftläge. Drifttillståndsansvarig kontaktar VHI/Driftcentralen och meddelar att de ska överta övervakning av anläggningen. I samband med att Driftcentralen bekräftat detta signerar drifttillståndsansvarig drifttillståndet och därmed avslutas arbetstillståndet.

[Blankett för arbets- och drifttillstånd \(D15-0016090\)](#) ska sparas av drifttillståndsansvarig i minst tre månader. Riskbedömningar och arbetsmiljöplaner finns i [Reflex](#). Ifyllda blanketter arkiveras enligt rutin av respektive utfärdare. En ny riskbedömning samt ett nytt arbetstillstånd (om så krävs) ska tas fram så fort de faktiska förutsättningarna förändras. Om ett arbete avslutas utan att drifttillstånd utfärdas behöver ett nytt arbetstillstånd utfärdas då arbetet återupptas.

Drift- och underhållsentreprenörer och entreprenörer kan använda egna rutiner och dokument för arbetsmiljöplaner och riskbedömningar.

Övrigt

I många fall kompletteras arbetstillståndet av andra dokument såsom:

- Riskbedömningar och arbetsmiljöplaner
- Biofors/Gasols [skyddsanvisningaroch-instruktioner](#)
- Tillstånd för Heta arbeten [BlankettHetaarbeten](#)
- [Rutinerochinstruktionerförelarbete](#) på Biofors/Gasols anläggningar
- Avtal mellan Biofor/Gasol och drift-/underhållsentreprenör
- Avtal/överenskommelser mellan Biofor/Gasol och kund

Vid större projekt kommer projektanpassad arbetsmiljöplan att användas. Mall för denna finns i [Reflex](#) . En övergripande arbetsmiljöplan tas fram inom projektet men för respektive uppdrag som kräver arbetstillstånd kommer en separat riskbedömning att följa arbetstillståndet.

Ange på arbetstillståndet vilka andra dokument som är aktuella samt hänvisa till dokumentnamn/-nummer. När så erfordras ska tillstånd enligt [BlankettHetaarbeten](#) bifogas arbetstillståndet.

Källor

Arbetsmiljöverket AFS 2014:43	Kemiska arbetsmiljörisker
Arbetsmiljöverket AFS 2003:3	Arbete i explosionsfarlig miljö
Arbetsmiljöverket AFS 2002:1	Användning av trycksatta anordningar
Arbetsmiljöverket AFS 2006:4	Användning av arbetsutrustning
Elsäkerhetsverket ELSÄK-FS 2006:1	Elsäkerhet vid arbete i yrkesmässig verksamhet
Svensk Elstandard SS-EN 50110-1	Skötsel av elektriska anläggningar
Svensk Energi, EBR	ESA Grund
Svenska Brandskyddsföreningen	Brandkunskap och säkerhetsregler
SFS 2003:778	Lag om skydd mot olyckor
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap SRVFS 2004:7	Explosionsfarlig miljö vid hantering av brandfarliga gaser och vätskor
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap MSBFS 2009:7	Ledningssystem för naturgas
Energigasnormer EGN	
GASA	

Redovisande dokument			
Verifikat	Tillgänglighet	Lagringsplats	Ark. tid
Blankett arbets- och drifttillstånd		Hos respektive utfärdare	Minimum tre månader
AO (elektroniskt i databas)		I databas	Minimum tre månader